

FELSŐKRISZTINA

2000. BÖJTTELŐ

Felső-Krisztinavárosi Keresztelő Szent János Plébánia, 1124 Budapest, Apor Vilmos tér 9, telefon: 356-0089

Szentmisék rendje:

Hétköznapokon reggel ½8 és este 6 órakor

Vasárnap reggel ½8, 9, ½11, 12, este 5 és 6 órakor

Hivatali órák:

Hétfőn, kedden, szerdán és pénteken

délelőtt 9-12, délután ½5-½6 óráig

Számadás**Lelkipásztori beszámoló
1999.**

Anyaszentegyházunk ebben az esztendőben is folytatta felkészülését a 2000., jubileumi év megünneplésére. Az 1999-es esztendő a Mennyei Atya éve volt. A teremtő, gondviselő, bűneinket megbocsátó, minket végtelenül szerető Atya állt előttünk. A jubileumi év pedig a Szentháromság nagy titkát állítja a középpontba.

Hálát adunk a Szentháromságnak az elmúlt év minden kegyelemért. Megköszönjük, hogy megtartott katolikus, keresztény hitünkben, az evangéliumi élet útján, azt, hogy tanúságot tehetünk hitünkről a családban, munkahelyünkön és az egyházközség, a plébánia életében is.

Megköszönjük a Testvéreknek, hogy áldozatos lelkiülettel és tettekkel, nagylelkű adományaikkal is vállalták a Magyar Katolikus Egyház, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye, valamint a plébánia anyagi terheit.

Ők ott voltak, mi nem...

(folytatás a 3. oldalon)

A Felsőkrisztina Katolikus Kör februári vendége

Hollai Antal

az esztergomi szeminárium spirituálisa
egyházközségünk korábbi papja

„A papság helyzete egyházmegyénkben”
címmel tart előadást

február 8-án, kedden 18.30 órai kezdettel.

Krónika

„Légy áldott, ó Atyánk, ki végtelen szeretetedben egyszülött Fiadat ajándékoztad nekünk. Ő megtestesült a Szentlélektől, a Szűzanya legtisztább méhében, s immár kétezer éve megszületett Betlehemben. Útitársunk lett, s új értelmet adott a történelemnek...”
(A Szentanya imája a 2000. év nagy jubileumára)

*

Az elmúlt néhány hét a karácsonyi készüllet jegyében telt. Plébániánk minden közössége igyekezett külső és belső környezetét méltóvá tenni Jézus fogadására. Sokak nagyon sok és áldozatos munkájának eredménye, hogy idei karácsonyunk is - reméljük mindenkié - szép volt. A lelkes felnőttekkel kibővült Schola gazdag decemberi programjával felejthetetlen, meghitt élményt adott a piarista diákoknak és szüleiknek, valamint mindazoknak, akik hallhatták előadásait. Örömdetes volt látni azt is, hogy az idén lényegesen többen vettek részt az adventi szombatokon az esti vesperásokon.

(folytatás a 2. oldalon)

Egyházközségünk nagy családjának jeles tagja,
Veres András püspök,

a püspöki kar titkára, akit II. János Pál pápa
január 6-án szentelt apostol utóddá,
első budapesti főpapi szentmiséjét
templomunkban celebrálja,
február 6-án, vasárnap 1/2 11 órakor.

**Az újság ingyenes, előállítási költsége példányonként 50Ft. Kérjük a kedves híveket,
amennyiben tehetik, támogassák a lap további megjelenését. Köszönjük.**

Krónika (folytatás az 1. oldalról)

A Karitászmár szokásos **karácsonyi vásárán** az idén az eddigieknél is nagyobb volt „forgalom”. A játék-kínálat most kisebb volt, de öröndetesen sok könyv fogyott. A mintegy 60-65 ezer forint bevételt a szegények, öregek és nagycsaládosok karácsonyának szebbtételére fordították.

*

Egyre népszerűbb a **Szállást keres a Szent Család** lánc, s ebből adódóan némi szemrehányás is érte a szervezőket, mivel néhányan kimaradtak. Ígérjük, hogy jövőre korábban kezdjük a szervezést, és ha elegendő jelentkező lesz, két kört is indítunk.

*

Igen sokan voltak kíváncsiak a **Felsőkrisztina Katolikus Kör** által szervezett előadásra, amelyet Szabó Ferenc jezsuita atya tartott a Vatikáni Rádióról. Az egyébként is érdekes beszámolót még színesebbé tették Szerdahelyi Csongor változatos, a Vatikán életével, Mindszenty bíboros úr emigrációjával kapcsolatos kérdései.

*

Természetesen más közösségek is tartottak összejöveleteket. Ilyen volt a hittanosok Mikulás-várása, a ministráns-kollégiumok karácsonyi ünnepei vagy az Apor Vilmos Klub adventi ünnepe, amelyen ebben az évben is a Pannonia Sacra iskola diákjai, valamint Aszódi Mária édesanyjával és fiával szerepelt.

Jelenet a pásztorjátékból

Külön elismeréssel és köszönettel kell megemlékeznünk a Szent Erzsébet és Szent Antal kollégium ministránsai által rendezett **karácsonyi misztériumjátékról**. Akik látták a dec. 24-i vagy a január 8-i előadást, talán igazolják, hogy igen sikeres és színvonalas műsort adtak elő a fiatalok. A játékot Rajncsák Dávid és Ritvay Zoltán rendezte.

*

A **képviselőtestület** decemberi ülésén tárgyalt a leendő urnatemető terveiről és a kezdeti, feltáró munka során felmerült műszaki problémákról, valamint azok megoldásának anyagi vonzatairól. A másik fő témakör 2000. év kettős jubileumának megünneplése a plébánián.

*

A karácsonyig tartó **ministránsversenyt** Csekő Imre nyerte meg. Gratulálunk és köszönjük neki és valamennyi ministránsnak egész évi szolgálatukat.

*

Nem ünneprontásnak szánom, de szólni kell néhány negatív jelenségről is. Az elmarasztalás természetesen nem annak a öt ministránsnak szól, akik a templomi betlehemet felállították. Nem is azoknak akik a címlapfotón láthatók (és még annak a három fiatalnak, akik e képről lemaradtak) és a templom takarítását végezték. De szól azoknak, akik nem voltak ott, bár minden lehetőségük meg lett volna, hogy ott legyenek.

Sikere volt az idei koncertnek is

Szép dolog, hogy az éjféleli szentmisén az oltár körül annyi a ministráns, hogy egy tűt sem lehet leejteni, de az már kevésbé, hogy újév napján, a fél nyolcas misén (de mondhatni más példát is) egyetlen áldozatkész ministráns volt csak. A ministráns szolgáló...

Ugyancsak elgondolkodtató számmunkra, szülők számára is, hogy miközben „a cserkész ahol tud segít”, ministránsaink, s más fiatal közösségeink használják az egész plébániát és templomkertet - megjegyzem nagyon helyesen-, de ha hó esik, legfeljebb egy jót hógolyóznak a kertben, a havat pedig a sekrestyés, a káplán vagy éppen a plébános lapátolja el, hogy az idősebbek el ne essenek... Közösség vagyunk, nem szolgáltatóház. Jó lenne ezeken a dolgokon is elgondolkodnunk!

Mire ez a számunk megjelenik, már 2000. lesz. „Éveink milyensége - rajtunk múlik, és emiatt kell az óévről becsületesen elgondolkodnunk. Mert csak akkor lehet valamit is megtervezni, ...” (Gellért Páter: Ne félj!)

Amikor ezeket az intelmeket megfogadva visszatekintünk az elmúlt évre, István atyának a hálaadásban mondott gondolataihoz kapcsolódunk és hálát adunk. Úgy is, mint egyes ember s úgy is, mint plébániai közösség. Megköszönjük az (folytatás a 3. oldalon)

Krónika (folytatás a 2. oldalról)

Úrnak sok jótéteményét, amelyekkel elhalmozott bennünket. Azt, hogy birtokba vehettük leendő új templomunk épületét és azt, hogy akik ezügyben eljárak, nem csüggedtek el, s hogy akik most építésén dolgoznak, fáradozásukhoz erőt kapnak. Azért, hogy sok-sok hívó hozzájárult a megvételhez, s megadatott nekik az, hogy tudtak miből adni, s hogy az utolsó pillanatban külső segítséget is kaptunk.

Köszönetet mondunk azért is, hogy közösségeink gyarapodtak. Hogy e közösségekben mindig akadt olyan önzetlen ember, aki, ha társa elfáradt, tovább tudta lendíteni a jó ügyet.

Köszönjük, hogy van Karitásunk, Apor Vilmos Klubunk, Apórok klubja, most már Házások Köre, sőt megalakult a Felsőkrisztina Katolikus Kör is. Hálát adunk a mindig lelkes Scholáért és gitárosainkért, a szorgalmas ministránsokért és cserészeinkért, lelkeségi- és imaközösségeinkért.

S mi, az újság szerkesztői is köszönjük, hogy mindig megtelt a 12 oldal.

A köszönet, hála és vétkeink, mulasztásaink miatti bűnbánat mellett kérjük is az Urat. Kérjük, adjon továbbra is erőt, árássa ránk kegyelmét, hogy a jubileumi évben úgy végezhesük dolgaunkat, hogy avval tanúságot tehesünk kereszténységünkről, hitünkről.

„... Itt az új év. A Kezdet, amikor nekifeszülhetek, hogy minden erőmet az új hajításnak adva, termést hozzak..” (Gellért Páter: Ne félj!)

Béres György

**A Felsőkrisztina Katolikus Kör márciusi vendége,
Bíró László püspök
„A boldogabb családokért”
címmel tart előadást március
7-én, kedden
18.30 órai kezdettel**

Számadás (folytatás az 1. oldalról)

Természetesen a legfontosabb, lelki életünk nem mérhető fizikai eszközökkel, csak hatásaiban, az imádságban, a szentségek felvételében, a hitoktatásban való részvételben.

Ebben az évben 48 gyereket kereszteltünk, sajnos 20-szal kevesebbet, mint tavaly. Kerületünk Budapest kerületei közül a leginkább előregedett. **Házasságkötés 16 volt** a tavalyi 12-höz képest. Továbbra is erősödik az az irányzat, hogy a fiatalok nem kötnek sem egyházi, sem polgári házasságot, hanem élettársi kapcsolatban élnek. Öröndetes azonban az, hogy ebben az évben többen rendezték házasságukat. Kérjük továbbra is, hogy a házasságkötésre legalább három hónappal előbb jelentkezzenek, és ha valamelyik fél nem volt elsőáldozó, akkor legalább fél évvel.

Az idén 186-an haltak meg, tavaly 170-en. Sajnos elhunytjainknak csak 30%-a részesült szentségekben. Kérjük, hogy a betegek, öregek hozzátartozói idejében gondoskodjanak arról, hogy szeretettiknek kiszolgáltathassuk a szentségeket, mielőtt kórházba kerülnek.

Decemberben **76 testvérünk vette fel a betegek szentségét**.

Az 1999. évben **71 elsőáldozónk volt**. Örömteli, hogy a diákmisszióra egyre többen jönnek, de sajnos sokan nem rendszeresen. Általában 60-70 gyerek más szentmisszióra jár, mert szüleik nem hozzák el őket ilyen korán, pedig ez a gyerekek, az iskolások szentmissziója.

Ebben az évben **62.000 szentáldozás** volt templomunkban.

Három pap és öt hitoktató végez hitoktatást a plébánián, illetve az iskolákban. **Mintegy 280 gyerek jár hittanra**. Ebből 100 a plébániára, 180 az iskolákba; ez **20%-os csökkenést** mutat. Bízunk abban, hogy a csökkenés egyik oka az, hogy egyre többen járnak egyházi iskolába, ahol hitoktatásban is részesülnek. Felnőtteknek is tartunk katekézist

kéthetente. Havonta egyszer pedig meghívott előadók tartanak előadást. Bibliaóra hetente van. Ezeket kb. 40-50 fő látogatja, főleg idősebbek. Van óvodások hittana és baba-klub is. Ezekre kb. 25 gyerek jön el szülőikkel, nagyszülőikkel együtt.

Ifjúsági énekarunk, gitáros zenekarunk szépen és rendszeresen tevékenykedik. Széppé teszik liturgiánkat. Cserkészcsapatunk is végzi feladatát. Ministránsaink vezetőikkel ellátják a vasárnapi és a hétköznapi szentmiséket. Idén a nagyobbak mintegy 40 perces, komoly karácsonyi játékot adtak elő. Megköszönjük munkájukat. Imaközösségünk a templomban rendszeresen imádkozik papi és szerzetesi hivatásokért. Nagyon jó lenne, ha a bíboros úr óhaja alapján egyházközségünkben is megalakulna az Oltáregylet. **Sajnos, eddig nem találtunk még senkit, aki vállalná az Oltáregylet megszervezését és vezetését. Ezért a feladatot hölgynek kell ellátni. Kérjük, aki ezt vállalná, jelentkezzen.**

Pénzügyek: a kedves testvérek a perselyekbe a gyűjtéseken kívül 2 millió forintot tettek. A templom céljára 2,5 millió, egyházi iskolákra 216.000, árvízkárosultaknak, kétszeri alkalommal külön-külön 1.300.000, központi karitásznak 146.000, a misszióknak 167.000 és a Péter fillérre 100.000 forintot adtak.

Az egyházközségi hozzájárulás, (egyházi adó), 5.427.000 forint volt, 1,3 millió forinttal több, mint tavaly. Érdekes felmérést végeztünk. A plébánia területén 82 utca van. 1527 házban 9419 család él. 2160 család fizet egyházi hozzájárulást. Figyelembe véve a más vallásúakat és a magukat ateistáknak vallókat, **a katolikus családok 35%-a fizet önkéntes, egyházi hozzájárulást.**

(folytatás a 4. oldalon)

Számadás (folytatás a 3. oldalról)
Érdekes, hogy a lakosság 7%-a bérlő a lakásokat, 3%-a csak ritkán tartózkodik otthon, és egy év alatt a lakosság 2%-a kicserélődött.

Nagyobb pénzügyi kiadások: a papság, alkalmazottak fizetésére 1.668.000 forint. A plébánia és a templom évi közműszámlája 1,5 millió forint (villany, gáz, csatorna, víz, telefon). Felújítottuk a plébánia és a templom bádoggal részait 3 millió forintért. Központi hozzájárulásként 486.800 forintot, biztosításra 53.000 forintot fizettünk. Fűtési rendszerre, konvektorokra 412.000 forintot fordítottunk.

Az esztendő legjelentősebb eseményei voltak plébániánkon: az ökumenikus imahét januárban. A nagybőjti lelkigyakorlatot dr. Babel Balázs kalocsai érsek úr tartotta. Gyémánt, illetve aranymisét tartott nálunk dr. Fundelius Vilmos és Pálmai Péter Godofréd atya. Majálisunk a Hármashatár-hegyen nagyon jól sikerült, idén is megtartjuk. A júniusi templombúcsú ugyancsak kö-

zösségi élményt adott mindannyiunknak.

Az év legnagyobb eseménye az volt, hogy március végén plébániánk a főegyházmege segítségével megvásárolta az eredetileg templomnak épült Hully-Gully mulatót. A kedves hívek egy nagyobb adománnyal együtt az adósság törlesztésére eddig 102 millió forintot adtak. A vételár törlesztése az évnek komoly feladata volt és lesz 2000-ben is. Elkezdtük az urnatemető építését az altemplomban, amely május végére készül el.

Köszönetet mondunk a plébánia papságának, Györgydeák Márton plébános és Sándorfi István káplán uraknak, dr. Veres András püspök úrnak, dr. Goják János és dr. Szabó Tamás atyáknak templomi szolgálatukért. A plébánia munkatársainak, dr. Schimmer József karnagy úrnak és Rajkai János sekrestyésnek. A hitoktatóknak, az énekkar, a gitárosok és a cserkészvezetőinek, a dékánoknak, a takarítóknek, a karitászmunkatársainak,

akik igen komoly munkát végeztek ebben az évben is. Ugyancsak köszönetet mondunk a képviselőtestületnek és mindazoknak, akik valamilyen módon segítettek plébániánk közösségi életét. Külön köszönetet mondunk dr. Németh István ügyvéd úrnak, Horváth Lászlónénak, Müller Ferencnek és Szauer Tibornak, akik időt és munkát nem kímélve segítettek abban, hogy egykor majd új templomunk legyen.

A 2000-es évben nagy feladataink vannak. Ebben az évben lesz 60 éves egyházunk. Ezt szeretnénk méltón megünnepelni júniusban. Folytatjuk az építkezést, remélve, hogy ebben az évtizedben felépül új templomunk.

Kérjük a kedves testvérek eddigi lelki, szellemi és anyagi támogatását az új évben is közös céljaink megvalósításához.

Minden Kedves Testvérünknek áldásos, boldog újesztendőt kívánunk Isten kegyelmével.

Budapest, Felső-Krisztinaváros,
1999. december 31.

Felsőkrisztina-Emlékkönyv

Egyházunk hatvanadik évfordulója alkalmából

Előző számunkban már jeleztük, hogy ebben az évben ünnepeljük a Felső-Krisztinavárosi Egyházunk hatvanadik születésnapját. A június 24-i templombúcsúra egy szép és tartalmas emlékkönyvet is szeretnénk megjelentetni. Az anyaggyűjtéshez már hozzá is kezdtünk. Tavaly decemberben levélben fordultunk plébániánkon korábban szolgáló lelképásztorunkhoz, kérve őket, hogy készítsék el saját személyes visszaemlékezésüket. Már is több igen értékes és érdekes anyag érkezett szerkesztőségünkhöz. Köszönet érte. Ugyanerre kérjük ezúton mindazokat, akiknek egy-egy időszokról, egyházunk életünk egy-egy fejezetéről, nálunk tevékenykedő papi személyiségről, kántorról, hitoktatóról, közösségi vezetőről, közösségről stb. közkinccsé tehető személyes emlékeik vannak. Visszaemlékezésüket „Felsőkrisztina-Emlékkönyv” megjelöléssel a plébánián, vagy a sekrestyében kérjük leadni. Az írásokon kívül fényképeket, rajzokat, sajtóban megjelent reánk vonatkozó anyagokat is kérünk. Lemásolás után visszaszolgáltatjuk. A szerkesztés és a

nyomdai átfutás miatt viszonylag rövid a határidő: február 15. Az emlékkönyv méltó megjelentetése költséges kezdeményezés. Ezért támogatókat keresünk. Segítőinkről - cégek is lehetnek - az emlékkönyv végén illetve e lapban szívesen megemlékezünk.

Szerdahelyi Csongor

Törley Margit templomunkat ábrázoló festménye

Urnatető - elkezdődött az építkezés

Visszavásárolt ingatlanunk egykori altemplomában megkezdődött az urnatemető kialakítása. Az előző tulajdonosok által hátrahagyott lom-, szemét-, és sítthalmaz eltakarítása komoly munkát jelentett.

Első ütemben sor került a gépészeti vezetékek átvizsgálására, a használatban maradó kiváltására, és a felesleges csövek eltávolítására. A legnagyobb nehézséget az jelentette, hogy az adás-vételkor átadott dokumentumok között a gépészeti rendszerekre vonatkozóan használható tervek nem voltak. Az épület 1968-as megépítését követően 1980-tól többször átépítették; ezeket a munkákat sok esetben –törekedve a minél kisebb költségekre– a szabályok és előírások betartása nélkül, szakszerűtlenül

akadályja nincs. A munkákat Füredi Iván szervezte és irányította.

Az építési munkákat végző AKNABAU Kft-vel megkötött szerződés számunkra igen kedvező feltételeket tartalmaz. Az éjféli misére igyekvők figyelhették meg először, hogy a homlokzatról eltűnt a Hully-Gully felirat és a „csodaszép” pálmafa. Az AKNABAU Kft. emberi távolították el a feliratot, szerződésen kívül, karácsonyi ajándékként. Köszönet érte.

A munkálatok május végéig befejeződnek, így 2000. június 23-24-én, jubileumi búcsúkon megtörténhet a kolumbárium megáldása és megnyitása. A templomban ideiglenesen elhelyezett urnafal elbontjuk, az addig eltemetettek hamvai méltó módon, immár végle-

ciót az érdeklődők.

Többen kérdezték, miért nem hirdetjük az urnatemetőt az egyházi és kerületi lapokban. A nyilvános hirdetésekkel célszerű megvárni az értékesítés időpontját, mert a nagy érdeklődés miatt szeretnénk előbb a plébánián jelentkező igényeket kielégíteni és a „kívülről” jövőket már a konkrét vásárlási lehetőséggel fogadni. A külső és belső tervek megtekinthetők a templomban függesztett tablókön, a bejáratnál jobbra a gyóntatószék mellett.

Az értékesítésből befolyó összegek előbb vételár hátralékunk kiegyenlítésére, az egyházmegyei kölcsön törlesztésére, valamint az urnatemető megépítésére szolgálnak. Az új templom építési költségeire csak ezen kötelezettségeink teljesítése után gyűjthetünk, amit a megépült alapokra, de a mai kor követelményeinek és igényeinek megfelelően szeretnénk megalkotni.

Müller Ferenc

végezték. Az épületet a hibás tetőszigetelés mellett az elrozsdásodott csövekből kifolyó víz több helyen is áztatta; ezek kijavítása is megtörtént. Tovább nehezítette a munkát, hogy a vezetékek jelentős része az egykori bárók díszes fal- és mennyezetburkolata mögött található, melyek megbontása sok esetben nem lehetséges. A legfontosabb azonban, hogy az urnatemetőt jelenlegi területéről minden szükség-telen cső és vezeték elkerülhetett, így az építési munkáknak további

ges nyughelyükre kerülnek.

Megkezdődött az urnahelyek előjegyzése. Az árusításra csak legkorábban február elején kerülhet sor, erről a kedves híveket a hirdetésekben és a faliújságon azonnal tájékoztatjuk. Az előjegyzések felvétele addig is folyamatos:

**hétfőn 9-12-ig
pénteken 9-12-ig,
és 1/25-1/26-ig**

a plébánia irodájában.

Természetesen a hivatali időn kívül is bármikor kaphatnak informá-

Lelkigyakorlat

A főegyházmegye a szentévből minden egyházközség részére lehetőséget kíván biztosítani lelkigyakorlatra. Az előadások, beszélgetések témái a jubileumi és a millenniumi évhez kapcsolódnak. Az egyes plébániákat 40 fő képviselheti.

Egyházközségünk március 10-12. között Máriabesnyőn vesz részt ezen a lelkigyakorlaton. Várjuk azoknak a közösségért tenni tudó és akaró, 25-60 év közötti testvéreknek a jelentkezését, akik szívesen részt vennének, és vállalják, hogy a későbbiekben tevékenyen bekapcsolódnak az egyházközség életébe.

Bővebb felvilágosítás és jelentkezés a sekrestyében.

Lukách Krisztina

Az 1999-es év negyedik negyedévében plébániánk a következő testvéreinket temette el.

1. Benyó Pál (86)
2. Árendás Jánosné sz.Eipl Terézia (78)
3. Bíró Béla (51)
4. Zágon Rezső (84)
5. Lehner Árpád (83)
6. Cséka József Gyula (80)
7. Mihálydi László (65)
8. Beretvás Péterné sz.Erdőssy Flóra (71)
9. Nyakas Géza (75)
10. dr. Benedek Jánosné sz.Vékony Margit (87)
11. dr. Pók György (87)
12. Nemeskéri Zoltánné sz.Seregély Ilona (78)
13. Gyöngyösi Istvánné sz.Csaplár Csilla (73)
14. özv. Szalai Mihályné sz.Jákli Mária (89)
15. Hiesz Aurélné sz.Schröder Mária (76)
16. Miskolczi Margit (89)
17. dr.Paulay Lajos (75)
18. Csák Gyula (87)
19. Rajner Gáborné sz.Hegyi Julianna (59)
20. dr. Vida Lászlóné sz.Horváth Stella (73)
21. özv. Török Imre (78)
22. Bárdoly Lászlóné sz.Kiss Mária Sarolta (80)
23. Martos István Márkné sz.Szalma Ilona Mária (62)
24. Krén Lászlóné sz.Strasszgülter Margit (77)
25. Molnár Istvánné sz.Péntek Valéria (62)
26. Szabó László (59)
27. dr. Dubravszky László (94)
28. Kádár Józsefné sz.Darvas Gabriella (77)
29. dr. Famosi Istvánné sz.Varga Magdolna (62)
30. dr. Meskó László (54)
31. Kegye László (89)
32. Sömjén János (89)
33. özv. dr. Szöllősy Lászlóné sz.Karácsony Ilona (74)
34. Meczner Olga (90)
35. Varga Imre (85)
36. Szalóki Róbert (56)
37. László Ferenc (85)
38. Kocsis István (90)
39. özv. Gombos Károlyné sz.Nyéki Irma (87)
40. özv. dr. Berkes Jánosné sz.Himfy Kornélia (98)
41. Samu Pál (74)
42. Hámory Zoltán (75)
43. Baross Antalné sz.Bikk Borbála (86)
44. özv. Kovács Jánosné sz.Farkas Pirooska (72)
45. Baracsi Gyula (70)
46. Enders Jenő (96)
47. Bácsalmási Péter (58)
48. Hertelendy László (83)
49. Nyigri János (78)

Anyakönyv

Keresztelők

1. Benke Kristóf (1999.)
2. Kenyeres Anna Klára Andrea(1998.)
3. Németh Laura Katalin(1999.)
4. Kóczán Johanna Klára (1999.)
5. Szondy Katalin (1999.)
6. Szmrecsányi Zsófia Zita (1999.)
7. Müller Réka Andrea (1999.)
8. Greschik Gergely (1998.)
9. Rényi Luca (1999.)
10. Boros Balázs Kristóf (1999.)
11. Legány Csanád Alajos (1999.)

A negyedik negyedévben esküvő templomunkban nem volt.

Eredményhirdetés

Nem várt sikert hozott a szeptemberi számunkban meghirdetett Keresztelő Szent János-pályázat. Értékes, szép munkákat kaptunk gyerekektől, felnőttektől egyaránt.

Az általános iskolás korosztályból Tomcsányi Árpád és Kristóf készítettek rajzot Jézus megkeresztelkedéséről, illetve Salome táncáról.

A középiskolások *Keresztelő Szent János alakja a Szentírásban és a művészetben* címmel készítettek dolgozatot. Vető Miklós és nagymamája, Szentiványi Lászlóné gazdagon illusztrált, tartalmas pályamunkát nyújtottak be, Jakab Péter pedig saját rajzaival egészítette ki dolgozatát.

W. Lampl Mária festőművész asszony két festményével nevezett be a pályázatra, Barta István pedig modern stílusú grafikát készített.

A díjátadásra december 19-én, a diákmisén került sor, a pályázat résztvevői könyvjutalmat kaptak. Valamennyi pályamunka látható lesz majd júniusban a jubileumi kiállításon.

Köszönjük mindannyiuk fáradozását, lelkesedését.

Itt ragadjuk meg az alkalmat, hogy újra kérjük a kedves testvéreket: akinek bármilyen tárgyi emléke van egyházközségünk múltjából, bocsássa azt –kölcsonbe– rendelkezésünkre a készülő évkönyvhöz és a kiállításhoz. Szívesen fogadjuk leírt visszaemlékezéseiket is.

a szerkesztőség

Amikor megkereszteltek,

1936. Szent Erzsébet napján, mint a Felsőkrisztina legfrissebb tagját, a templom maga is új volt. Nem volt előtte forgalmas autóbusz-csomópont, sőt még tér sem. A modern, kis templom előtt torkolt be a Németvölgy medrébe a Bürök utcát kijelölő és a Tamási Áron utca árkat már magába fogadó vízmosás - a máig is árok nevet viselő Szendi-árok közvetítésével -, majd egyesülve tartottak a Jagelló út árkaként a mai Gesztenyés kert helyén lévő Németvölgyi temető mellett a Duna felé. Szelényi István plébános szükségesnek is tartotta mindig megjegezni a nálunk tartott karácsonyi János-napokon, hogy nagyon fontos meginni a Szent János áldomást, nehogy az ember hazafelé tartva beleessék a nagy hóban a meglehetősen gyér közvilágítás mellett valamelyik Csörsz-árkába.

Szelényi István, CREDO, Jurassa Endre, Makk Hetes

terlálkoztak, mondhatni véletlenül. De mégse mondjuk, mert ez a találkozás édesapám történetét gondviselészerűen meghatározta. Őt egyszerűen ide helyezték, első plébánosnak, édesapám pedig annak a mérnök-kollégájának hűgát vette el, aki a plébánia épületét kivitelezte. Természetes volt tehát, hogy itt béreltek lakást, előbb a Bürök utcában, majd a Jagelló úton, végül a Nagysalló utcában, ebben a jellegzetes, a két világháború közt hirtelen létrejött, középosztály-kedvelte villanegyedben. A csapatosan elnevezett sok új utca az Orbán-hegy alatt virágneveket kapott, a Sas-hegy oldalában lévők madárneveket, de szívesen keserítették magukat a névadók a trianoni határokon kívül maradt helynevekkel is, amit szépen kiegyensúlyozott a lengyel állam létrejöttén érzett öröm, két

ter Hivatal) pedig a Városházával. Itt volt tisztviselő édesanyám is, naponta ezzel az - akkoriban igen modernnek számító - kétkocsis villamossal utazott.

Édesapám viszont a Lánchídhöz tartott, a minisztériumba. Ő a 2-es autóbust vette igénybe, a környéken akkor egyetlen ilyen fajtájú járművet, amelynek külső végállomása még a Németvölgyi úton volt, a városi házaknál, a Makk Hetes vendéglőnél. Ide jártak a férfiak a vasárnapi 10 órás plébánosi nagymise után egy kis pogácsa és sör melletti politizálásra. Pista bácsi egész életére megmaradt szerény embernek. Mindig az Ars-i Plébánost tekintette mintaképének, akit kevés tudománya nem akadályozott meg abban, hogy szentté legyen. Engem meg azzal az Aquinói Szent Tamással vigasztalt kövérségemben, aki előtt ki kellett vágni az asztalt.

Édesapámék azonban nemcsak a vendéglőben találkoztak. Pista barátja kérésére elvállalta a CREDO egyesületi tagságot, amelynek aztán elnöke is lett. Egy középosztálybeli ember természetesen jár misére, az ember természetesen megteszi, amit a barátja kér, - s aztán később kiderül, hogy mindez Isten kegyelme. A CREDO az elkötelezett katolikus világi férfiak egyesülete volt.

Az én óvodás plébániai közösségi tevékenységem egyelőre arra szorítkozott, hogy a mise után elkísértem édesapámat a Makk Hetesbe, ahol nekem is dukált egy málnaszörp. És természetesen, maga a mise, ahol gyakran képesített el a karnagy, Jurassa Endre széles mozdulataival, lobogó ingével és hajával, miközben harsogott a zene és a kórus. Bandi bácsinak nagy tekintélye volt kórusa előtt saját kompozíciói miatt is. Volt, aki azt mondogatta: „Bach, Beethoven, Jurassa...”

Frivaldszky János

Részlet az emlékkönyvünk számára készült visszaemlékezésből

A meg nem épült templom alapkövetétele 1941. Serédi Jusztián hercegprímás, id. Frivaldszky János, Szigeti Endre

Édesapám meg ő gyerekkori játszótársak voltak még Jászapátiban, ahol az egyikük, az ügyvéd fia csak azt nézte, ki tud ügyesen távol ugriani, füles-labdát dobni, nem pedig hogy a másikuk, a szegény sokgyerekes csizmadia csemetéje-e; nagyanyám is együtt uzsonnáztatta meg mindig a kifáradt gyerek-csapatot. Most több, mint húsz év után újra

utcanévvél is. Pilsudski tábornok ráadásul nemcsak utcát kapott (ma. Stromfeld Aurél út), de bronz-dom-borműves márványtablát is az utca elején, annak a 75-ös villamosnak a végállomásánál, amelynek feladata az volt, hogy az Erzsébet-hídon áthaladva összekösse a Déli-pályaudvart a Keletivel, a vadonatúj XII. kerületi Előljáróságot (ma: Polgármes-

Hat évtized, harmincöt káplán (I.)**1. Motesiczky Károly, dr.**

Született Debrecenben, 1893. október 15.
 Szentelték Esztergomban, 1916. október 15.
 Továbbtanult Fribourgban 1915-18, hitoktató Budapesten 1918-19, káplán Bp.-Újlakon 1919-22, Krisztinavárosban 1922-23, Újlakon 1924-31, Józsefvárosban 1924-31, Krisztinavárosban és kihelyezett lelkész *Felső-Krisztinavárosban 1931-32*, káplán Külső-Ferencvárosban 1932-33, Középső-Ferencvárosban 1933-38, Bp.-Várplébánián 1938-39, plébános Párkányban 1939-44, plébánoshelyettes Nagybjacson 1944-45, hitoktató Budapesten 1945-1953, lelkész Farkasréten 1953-69.
 Főegyházmegyei tanácsos - 1966.
 Nyugdíjazás 1969
 Elhunyt 1977. szeptember 4.

2. Karl Lajos

Született Budapesten, 1905. március 16.
 Szentelték 1927. július 7.
 Káplán Nyergesújfaluban, Szentendrén, Csolnokon, majd 1931-től hitoktató Budapesten és kisegítő lelkész *Felső-Krisztinavárosban 1934*, káplán Kőbányán, szintén 1934-től.
 Elhunyt 1969. február 7.

3. Perényi István

Született Debrecenben, 1912. január 12.
 Szentelték Esztergomban, 1935. június 16.
 Hitoktató *Felső-Krisztinavárosban 1935-36*, káplán Kőbányán 1936-41, Örökimadásban 1941-42, táborig lelkész 1942-43, káplán Felsővizivárosban 1943, lelkész Cikolaszigeten 1943-58, plébános Mohorán 1958-67, kisegítő lelkész Bp.-Jézus Szívében 1967-68.
 Nyugdíjban 1968-tól.
 Elhunyt 1986. szeptember 30.

4. Pribelszky Pál

Született Nyergesújfalun, 1910. január 12.
 Szentelték Esztergomban, 1935. június 16.
 Hitoktató Budapesten 1935-45, többek között a *Felső-Krisztinavárosban 1936-37*, plébános Pilismaróton 1945-1975.
 Elhunyt 1975. december 6.

5. Sztrizs István

Született Isaszegen, 1913. január 10.
 Szentelték Esztergomban, 1936. június 21.
 Hitoktató Budapesten 1936-, a *Felső-Krisztinavárosban 1937-38*, káplán Endrefalván, hitoktató, hittanár Budapesten 1939-51, kisegítő lelkész Törökőrön 1951-55, rendelkezési állományban 1955-1957, kisegítő lelkész Bp.-MÁV telepen 1957, plébános Csesztvén 1957-58, kisegítő lelkész Esztergom-Szentgyörgymezőn 1958-1960. Nyugdíjazva 1960.
 Elhunyt 1978. október 27.

6. Keresztfalvi Endre

Született Garadnán, 1899. október 1.
 Szentelték Esztergomban, 1924. június 22.
 Hitoktató Nagymaroson 1924-25, káplán Érsekvadkerten 1926, hitoktató Budapesten 1927-28, káplán Krisztinavárosban 1929-33, Lipótvárosban 1933-35, Franciaországban lelképásztor 1935-36, káplán Zuglóban 1936-37, *Felső-Krisztinavárosban 1937-38*, Rókusban 1938, 1940, Nagybárkány 1941, 1942, Nagymegyér 1943, 1944.
 Elhunyt 1945

7. Sárdy János, dr.

Született Újpesten, 1913. május 16.
 Szentelték 1936. június 21.
 Hittanár Budapesten 1936-37, káplán Nógrádmarcalon 1937, Endrefalván 1938, Hitoktató Budapesten 1938-45. Kisegítő az Örökimadásban és hittanár a Magna Domina Hungarorum Gimnáziumban 1945-46 káplán *Felső-Krisztinavárosban*, hitoktató a Németyölgyi úti általános iskolában 1946-47.
 A későbbi névtárakban nem szerepel a neve.

8. Brogli Ferenc, dr.

Született Károlyfalván 1907. augusztus 19.
 Szentelték Esztergomban 1931. június 21.
 Káplán Nagymaroson 1931-32, Erzsébetváros 1932-38, *Felső-Krisztinavárosban 1938-42*, Béke téren 1942-46, lelkész Rómaifürdőn 1946-1985.
 1957. ker. esperes, 1979 - tiszteletbeli kanonok
 Elhunyt 1986. január 28.

9. Hermann Ágoston

Káplán Felső-Krisztinavárosban 1942-46

Az 1947-es sematizmus szerint kihelyezett káplán volt Farkasréten, amely kihelyezett káplánság 1946-ban alakult. A káplán a XII. ker. Zajzon u.3. alatt lakott.

(Később Hernádi-ra magyarosított, és visszatért plébániánkra 1957 és 64 között. Adatait bővebben ott ismertetjük.)

10. Huszár Dezső, dr.

Született Bácsán 1913. szept. 12.

Szentelték 1938. július 10.

Rómában tanult. Hittantanár Ipolyságon 1939-43, káplán Viza fogón 1943-1947, *káplán Felső-Krisztinavárosban 1947-48.*

A névtárakban életútjáról nincs további információ.

11. Sággy Ferenc

Született Nyergesújfalun, 1919. augusztus 4.

Szentelték Esztergomban, 1943. június 13.

Káplán Ipolynyéken 1943-45, a szlovákok kiűzték 1945-ben, így a Dunakilitibe szóló kápláni kinevezésének (1945-46) nem tudott eleget tenni és ez idő alatt Esztergom-Vizivárosi káplán volt, hitoktató és kisegítő lelkész *Felső-Krisztinavárosban 1946-48*, a Németszőlgyi úti általános iskolában, Bp.-Kelenföldön 1948-49, Szent Rókus plébánia 1949-58, Belváros főplébánián 1958-60, plébánoshelyettes Héregen 1960-61, káplán Tokodon 1961- 63, plébános Rimócon 1963-77, Patakon 1977-85, Balassagyarmaton 1985-94, nyugállományban 1994-, a Simor Papi Otthon igazgatója 1994-
Főegyházmegyei tanácsos 1968, tb. kanonok 1979, főesperes 1982-

12. Gergely József, dr.

Született Kemendollárban 1901. augusztus 11.

Szentelték: Sümegen 1925. július 27.

Veszprémi egyházmegyei szolgálatban 1925-1947. Inkardinálva az esztergomi egyházmegyébe 1947. Hitoktató *Felső-Krisztinavárosban 1948-50*, plébánoshelyettes Felső-Krisztinavárosban 1950, káplán Bp.-Vár 1950-52, Városmajor 1952-53, lelkész Szent Rita 1953-1978. Nyugdíjban 1978.

Püspöki tanácsos.

Elhunyt 1982. november 22.

13. Fundelius Vilmos, dr.

Született Budapesten, 1915. május 28-án.

Szentelték Esztergomban, 1939. február 26-án.

Káplán Bp.-Külsőferencvárosban 1939, Dorog-Szent Borbála plébánia 1939-41, Párkányon 1941-43, Balassagyarmaton 1943-44, Krisztinavárosban 1944-47, Józsefvárosban 1947-48, *Felső-Krisztinaváros 1948-1950*, Ferencvárosban 1950-55, Dunakilitiben 1955-56, Óbuda Segítő Szűz Mária templomigazgatóság 1956-57, templomigazgató Szent Anna templomigazgatóságon 1957, káplán Zuglóban 1957-58, templomigazgató Jézus Szíve templomigazgatóságon 1958-59, lelkész Külsőangyalföldön 1959-68, plébános ugyanott 1968-80, Zuglóban 1980-95, nyugállományban 1995-től.

Főegyházmegyei tanácsos 1962, érseki tanácsos 1976, tb. kanonok 1977-84, c. apát 1979, protonotárius, kanonok 1984, főesperes 1989-95, é. főesperes 1995.

14. Tóth Károly, dr.

Született Nógrádamarcalon, 1919. július 1.

Szentelték Budapesten, 1943. december 18.

VI. éves a Bp. Hittudományi karon 1943-44, Hitoktató Keszegfalván 1944-47, káplán Bp.-Ferencvárosban 1947-50, *Felső-Krisztinavárosban 1950*, Esztergom-Belvárosban 1950-54, Endrefalván 1954-55, Mohorán 1955-57, Bp.-Szentistvánvárosban 1957-61, Bp.-Rókus plébánián 1961-70, plébános Varsányban 1970-83, Szécsényben 1983-89, kisegítő Esztergom-Vár főplébánián 1989-.

Érseki tanácsos 1977, tb. kanonok 1979-84, esperes 1983, protonotárius, kanonok 1984, főszentszéki bíró 1989-95.

15. Szepesdi Sándor, dr.

Született Budapesten, 1914. december 14.

Szentelték 1938. március 20.

Káplán Budafokon 1938-39, érseki szertartó Esztergomban 1939-1940, érseki levéltáros 1940-43, főszentszéki jegyző 1943-44, érseki titkár 1944-46, plébános Nyergesújfalun 1946-50, káplán *Felső-Krisztinavárosban 1950-52*, kisegítőlelkész az Örökimádás templomigazgatóságon 1952-53, káplán Szent Rókusban 1953-56, plébánoshelyettes Tabánban 1956-57, plébános Kőbányán 1957-1974.

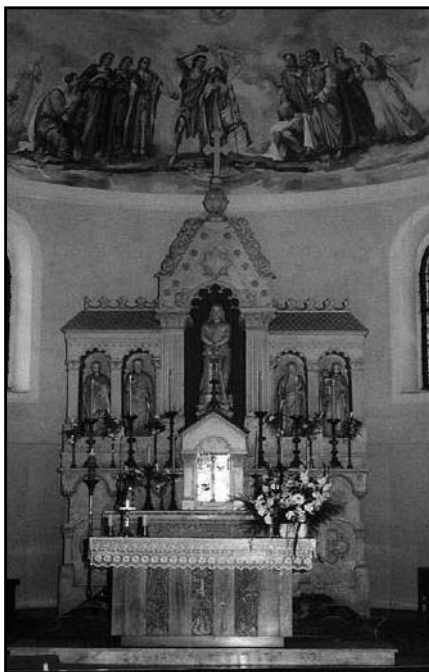
H. esperes 1950-, pápai kamarás 1946.

Nyugalomban 1974.

Elhunyt 1977. február 28.

Testvértemplomaink: Farád, Szőkefalva, Parajd

Adventi számunk megjelenése óta korábbi megkeresésünkre egy magyarországi és két erdélyi Keresztelő Szent János oltalma alatt álló egyházközség jelentkezett. **Farádról dr. Kovács Imre Endre** csornai premontrei alperjel, adminisztrátor úr tudományos igényességgel összeállított, kimerítő levélben ismertette a hansági falu templomának és katolikus közösségének múltját és jelenét. Az erdélyi **Szőkefalváról György István** valamint **Parajdról Simó Sándor** plébános uraktól kaptunk kedves levelet.

A farádi templom főoltára

Farád Csornától nyugatra, a 85-ös út mentén található. Írásos dokumentumok bizonyítják, hogy a falu templomának már a XIII. században Keresztelő Szent János volt a titulusa. A reformáció hatására a községet birtokló *Ostffy* család jobbágyaival együtt evangélikus hitre tért. A XVII. században a település túlnyomó többsége evangélikus volt. Amikor a falu a katolikus Esterházyak és a csornai premontreiek birtokába jutott, elkezdődött a lakosság rekatolizálása. A XVIII. század végén már ismét a katolikusok voltak többségben. A ma álló egyhajós barokk katolikus templomot 1785-

ben építették. Az első oltárkép *Dorffmeister Istvántól* származott, de elszakadt, ezért 1861-ben egy *Wieser Ferdinánd* által készített másolattal pótolták. A múlt században sokat szépítettek a templomon, mellékoltárt, faragott padokat emeltek. A ma látható, fertőrákosi faragott kőoltárt 1899-ben szentelték fel. Az épületet 1928-ban és a 1980-as években újra restaurálták. A ma látható freskókat *Samoday József* mosonszolnoki festőművész készítette 1971-ben. A második világháborúban elhurcolt harangokat az egyházközség 1975-ben és 1976-ban pótolta. A háború előtt a település kulturális életében nagyon fontos szerepet játszott az evangélikus és a katolikus egyház. Iskolákat és kultúrházakat tartottak fent.

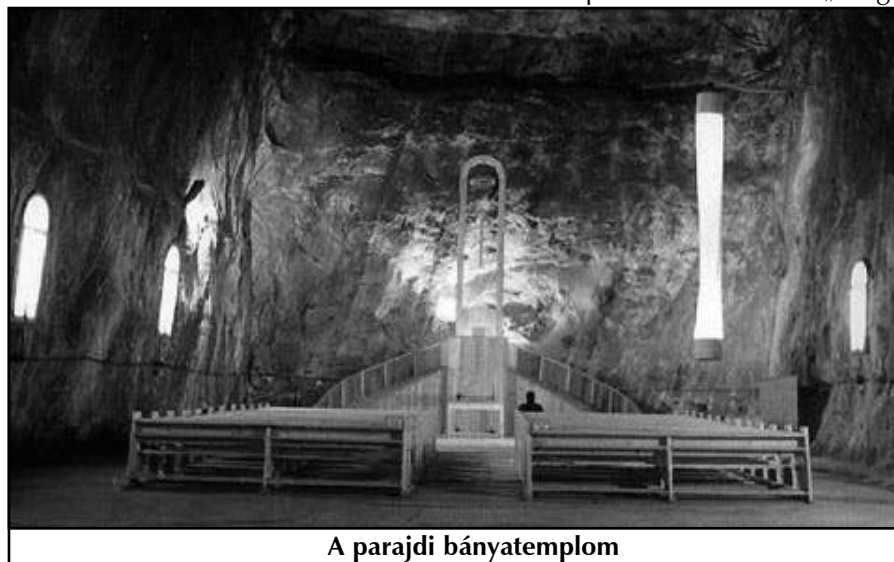
Farád lakosságának száma jelenleg kb. 2000 fő. Ebből 1200 katolikus és 800 evangélikus. Iskolai hitoktatásban 150 gyerek vesz részt, oktatásukat világi hitoktató végzi. Vasárnaponként kb. 80-120-an vesznek részt szentmisén, ez a megkeresztelteknek mintegy 8-10%-a.

A falu utolsó plébánosa 1996-ban vonult nyugdíjba, azóta a plébániát a csornai premontrei lelkesítéshez csatolták. Az egyik rendtag adminisztrátorként látja el a lelkipásztori feladatokat. *Dr. Kovács Imre Endre* adminisztrátor 44 éves vi-

lági lelkipásztori szolgálat után térhetett vissza a premontrei rendbe, 1999-ben mutatta be aranymiséjét. A farádi adminisztrátori teendők mellett ő a csornai premontrei prépostság alperjele, könyvtárosa és levéltárosa is egy személyben, aki hente kétszer „kijáró papként” mutatja be a szentmiséket a farádi Keresztelő Szent János templomban.

Az erdélyi **Szőkefalva** a történelmi Kis-Küküllő-vármegyében, Dicsőszentmártonhoz közel található. Templomát 1747-ben *hallerkői gróf Haller János* építtette, majd ezt leánya, *Zsófia, gróf Gyulai Ferenc* tábornok özvegye saját költségén lebontatta és 1806-ban új épületet emeltetett. A templomot 1818-ban szentelték fel Keresztelő Szent János tiszteletére. A 220 lelkes kis község plébánosa, *György István* e rövid bemutatkozáson kívül fényképeket és a falu történetéről szóló bővebb tájékoztatót is ígért. Várjuk szeretettel.

Székelyföldön, a hajdani Udvarhely-vármegyében, Szovátától nem messze található **Parajd** község. A négyezres lélekszámú falu lakosságának kétharmada református, egy harmada katolikus. A 800 fős katolikus közösségből kb. 500 magyar és 300 cigány származású. E kis egyházközségnek (majdnem) három temploma is van. Az „öreg”

A parajdi bányatemplom

Keresztelő Szent János templom 1800-ban készült el, de nagyon rossz állapotban van, a salétrom teljesen tönkretette. Ezért határozta el az egyházközség egy új templom építését, amelynek szintén Keresztelő Szent János lesz a védőszentje. E templom 8 éve épül, valószínűleg 2001-ben készül el. A harmadik templom a helyben lévő sóbányában, a föld mélyén található. Ezt három felekezet is használja, a katolikus, a református és az ortodox. Patrónusa Nepomuki Szent János, a

Az épülő templom Parajdon

bányák, a vizek és a mélységek védőszentje. Vasárnaponként két szentmisét tartanak a faluban. A plébániának filiáris temploma is van a szomszédban, Szent Antal títussal, ahol a falu plébánosa, *Simó Sándor* kéthetente misézik.

(A plébános úr felajánlotta, szívesen megosztja velünk tapasztalatait a templomépítéssel kapcsolatban. Köszönjük, bizonyára élni fogunk vele.)

Vasdinnyey Miklós

Várjuk azok jelentkezését, akik a még kilenc „árva” erdélyi testvértemplomunk közül valamelyiket örökbe fogadnák, vagyis alkalmanként megküldenek nekik lapunkat.

a szerkesztőség

Irodalom

A szilveszter esti hálaadáson a beszédében hallottuk: hálát kell adni Istennek az elmúlt esztendőért, minden jóért és főleg a rosszért, ami 1999-ben ért bennünket. „Miért kell a rosszért hálát adni?” - vetődött fel a kérdés sokakban akkor. Erre ad választ **Tompa Mihály** verse.

Bár az óévnek már több, mint egy hete búcsút mondtunk, az új esztendő kezdetén is aktuális e vers, melynek gondolatai a keresztény ember számára igencsak megfontolandóak.

Vasdinnyey Miklós

Az esztendő végén

Mint habja a sebes folyónak

Sietve zúg alá,

És nincs erő, mely a lezajlót

Visszafordítaná:

Nap nap után elment, betöltve

A megszabott határt,

S mi érezzük, hogy életünkben

Egy év megint lejárt.

És oh mily év volt ez! hozott ránk

Bút, gondot és sanyart...

Fejünkre gyászt tón és szemünkből

Kínos könyűt facsart;

Mély csüggedésbe ejte gyakran

S hálót vetett elénk...

Ah, csuda volt, hogy el nem estünk

S meg nem emészteténk!

És mely nekünk vajmi kevés jót,

De sok gonoszt adott:

Rideg szóban említsük-é a

Lefolyt órát, napot?

Az évre hangos, terhes átkot

Kiáltva szertelen:

Emléke is legyen szívünkből

El-kitörölve ...? Nem!

Kényeztet a jó sors; - kevélyl

Tesz, bűn- s bukásba ránt;

A bajt, nyomort ösmérje keblünk

Gondos kertész gyanánt!

Ennek keze gyomlál ki onnan

Nagy-sok mérges gyomot

Mely annyi szép erény-virágot

Növésben elnyomott.

Az Úr bölcs, jó, ő adja nekünk

Az édest, keserűt;

Amazt fogadd hálaadással,

Ezt gyáván ne kerüld!

Ő hordja e roppant világnak

Örök nagy gondjait...

Öröm- s bánban, élet s halálban

Kössön hozzá a hit!

Hangozzanak fennen szívedben

Az erkölcs szavai,

Légy a magas célt nézve ember,

Keresztyén s hazafi!

Aldozz' hogy a szent láng ezer szív,

Fagyát olvassza fel,

Tudj hatni, túrni és szeretni

Meghalni is, ha kell!

Így semmi sem szülhet szívedben

Aggályt, rémületet,

Lábad' oroslánokra s áspis-

Kígyókra vetheted!

Jöhet jó s rossz év, bú baj árja

A mely feléd rohan:

Megállsz minden rázkódásbamn

Nyugton és boldogan!

Az Apor Vilmos Idősek Klubja januári programja
„Szentévek - magyar zarándokok” Szerdahelyi Csongor előadása
27-én, csütörtökön 15 órakor a plébánia tanácstermében.

Január 6. Vízkereszt

Vízkereszt a római egyház *Epiphania Domini* (az Úr megjelenése) névvel tartott ünnepe. Ezzel zárul a karácsonyi ünnepekör és kezdődik a farsangi időszak. Ez az egyik legrégebbi egyházi ünnep, a IV. századig ezen a napon ünnepelték Jézus születésnapját és az év kezdetét. Ekkor emlékezik meg az egyház a napkeleti bölcsekről és Jézusnak a Jordán vizében történt megkeresztelkedéséről. Az utóbbi emlékére a nyugati egyház a középkortól ezen a napon szenteli a vizet. A szenteltvíznek mágikus (gyógyító, gonoszűző, rontást megelőző) erőt tulajdonítottak. Gyógyító hatása igen változatos, minden betegség gyógyítására alkalmasnak tartották. Ha beteg volt valaki, a halántékát kengették vele, és testi-lelki megtisztulás céljából bizonyos napokon ittak is belőle. Hatásosnak tartották a visszajáró halottak elűzésére is.

Házszentelésre is ezen a napon került sor. A pap sorra járta a házakat, megáldotta azokat és a bennük lakókat.

A „háromkirályjárás” a bibliai napkeleti bölcseket megszemélyesítő alakoskodók köszöntő szokása volt. A betlehemi csillagot követő Gáspár, Menyhért, Boldizsár egykori cselekedeteinek színjátékszerű megjelenítése hozzátartozott a nyugat- és közép-európai egyházi gyakorlatokhoz.

Január 22. Vince napja

Ezen a napon ún. „vincevesszőt” metszettek, amit a meleg szobában vízbe állítottak, és abból, hogy mennyire hajtott ki, a következő év termésére jósoltak. Mind a „vincevessző” hajtása, mind pedig a pincelátogatás a magyar nyelvterületen általánosan elterjedt szokás volt. Vince napján a szőlőtermelők figyelték az időjárást: szép, napos

Jeles napi szokásaink

idő esetén jó bortermést jósoltak. A következő időjárású regula közismert volt: „Hogyha szépen fénylik Vince, megtelik borral a pince”.

Január 25. Pál napja

A napot pálfordulónak is nevezik utalva arra a bibliai történetre, amely szerint a Jézust üldöző Saul ezen a napon tért meg. Ismeretes ezen a napon a haláljósítás az ún. pálpogácsával. Minden családtag számára pogácsát készítenek, amelybe libatollat tűznek. A néphit szerint akinek a tolla sütés közben megperzselődik arra betegség, akié megég, arra pedig halál vár a következő esztendőben.

Február 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony

Az egyház Szűz Mária tisztulására emlékezik ezen a napon. A gyertya megszentelésének elterjedése Európában a XII. századra tehető. A szentelt gyertya mint Krisztus jelképe egyike a legrégebbi szentelményeknek. Amikor a fiatal anya először ment a templomba szentelt gyertyát vitt a kezében, de gyertyát égettek a súlyos beteg és a halott mellett is. Az egész nyelvterületen elterjedt hiedelem volt, hogy vihar, villámlás, jégeső alkalmával is szentelt gyertyát kell gyújtani.

Február 3. Balázs napja

Szent Balázs püspök a legenda szerint megmentette egy özvegyasszony fiát, aki halszállkát nyelt. Az asszony hálából ételt és gyertyát vitt neki. Ennek emlékére szokás a balázsolás vagy Balázs-áldás.

A balázsjárás az iskoláskorú gyermekek adománygyűjtő, iskolába toborzó, köszöntő szokása volt. Az összegyűjtött ajándékok (szalonna, bab, zsír, tojás) a tanítót illették.

Farsang

A farsang a vízkeresztől hamva-

zószerdáig tartó időszak. A tavaszvárás ősi örömnépe, melyet évszázadok óta evés, ivás, disznótorok, jelmezes felvonulások jellemeznek. A magyar farsangi szokások a középkorban honosodtak meg. A legtöbb népszokás a farsang három utolsó napjára koncentrálódik. A farsang jellegzetes étele a fánk, amelynek mágikus erőt tulajdonítottak.

A farsang utolsó három napján nagy táncmultságokat rendeztek. A báloknak elsősorban a párválasztásban volt jelentős szerepük. A lányok ilyenkor adták a legényeknek a bokrétát, amellyel a legények a farsangvasárnap bálban megjelentek. Az első táncot persze annak a lánynak kellett felajánlani, aki a bokrétát a kalapjába tűzte. A farsang adott alkalmat arra is. Hogy figyelmeztessék azokat, akik még nem mentek férjhez. Ezt nevezzük vénlány-, vénlegénycsúfolásnak.

A farsangi köszöntő elsősorban gyermekek adománygyűjtő szokása. Kosárral, nyárrsal, tarisznyával jártak házról házra, köszöntőket énekeltek, és jókívánságokat mondtak... Cserébe tojást, szalonnát, pénzt kaptak.

A farsangi játékok másik jellegzetes csoportját alkotják a maszkos alakoskodások, dramatikus játékok. Többségét felvonulás keretében adták elő. A felvonulók különböző személyeket vagy állatokat jelenítettek meg, kedvelt volt a betyár, menyasszony, vőlegény, medve, ló, gólya, kecske.

A farsangi időszakban bemutatott halottas játékok nagyon változatosak, ezek a farsang, illetve a tél elmúltát jelképezik. A farsangot jelképező szalmabábot végigvitték a falun, a falu végén beletemették a hóba, vagy elégették, széttepték.

Csiszér Dóra**A Felső-Krisztinavárosi Keresztelő Szent János Plébánia közösségének lapja**

III. évfolyam, 2. szám 2000. böjtelő (Következő számunk 2000. március 12-én jelenik meg.)

Szerkesztik: Babics Balázs, Béres György, Lukách Krisztina, Müller Ferenc, Szerdahelyi Csongor, Vasdinnyey Miklós

Ötleteiket, észrevételeiket várjuk a sekrestyében e célra elhelyezett dobozba.